

Rendőrállam rend nélkül

RÉDAI ATTILA

Háromszázezer ember. Ennyien vannak Romániában azok, akiket az elmúlt öt évben a hatóságok valamilyen ügyben lehallgattak. Ennyi ember neve szerepel valamilyen ügycsomóban, amely megjárta valamelyik bíróságot, s amelyre a hatóságok a bíróságoktól a lehallgatásra jóváhagyást kaptak.

Bár eddig is sejthettünk valami hasonlót, a nagyságrend – amelyet Radu Chiriță kolozsvári jogász bányászott elő nemrég az ország bíróságaitól – mégis megdöbbentő. Mint amikor szembe-sülünk azzal, hogy bár egész életünkben ismertük a cigaretta káros hatását, egy orvos most azt mondja nekünk, már csak fél évünk van hátra.

A jogász a kapott adatot úgy értelmezte, hogy Románia rendőrállamként működik. Márpedig a valóság még ennél is riasztóbb lehet. Korábbi hírekből összerakhatjuk az aggasztó mozaikot. Például tudjuk, hogy 2015-ben Romániában 16-szor több nemzetbiztonsággal kapcsolatos lehallgatást hajtottak végre, mint az FBI az Egyesült Államokban. Azt is tudjuk, hogy az egy főre eső titkosszolgálati ügynökök száma Romániában az egyik legmagasabb. A tíz legnagyobb NATO-ország rangsorát például magasan Románia vezette 2014-ben 60 titkosügynökkel száz-ezer lakosra, a második helyen álló Lengyelország 12,8, az Amerikai Egyesült Államok 11,3 titkosrendőrt foglalkoztatott. Összesen mintegy 12 ezren élnek

úgy ebben az országban, hogy titkosrendőrként utánunk kémkednek.

A Radu Chiriță által most kibányászott adat nem sokkal azután vált ismertté, hogy kiderült: a titkosszolgálatok – főleg a Román Hírszerző Szolgálat – legalább tíz évig aktívan beavatkoztak az igazságszolgáltatás folyamatába. A Bírók Romániai Szövetsége (UNJR) által januárban nyilvánosságra hozott, de még 2016 februárjából származó dokumentum szerint az SRI-nek tulajdonképpen törvénymódosítás nélkül adott extra jogköröket a Legfelsőbb Nemzetbiztonsági Tanács (CSAT) azzal, hogy 2005-ben nemzetbiztonsági kockázattá nyilvánította a korrupciót. A bírák szövetségénél rámutatnak: a törvényes előírások titkos előírásokkal való kiegészítése szöges ellentétben áll a jogállamisággal, hiszen megakadályozza, hogy a polgárok tudomást szerezzenek az állami intézmények valós jogköréről. A korrupció nemzetbiztonsági kockázatként 2013-ban bekerült a nemzetvédelmi stratégiába, a hírszerzési stratégia pedig az SRI egyik fő tevékenységi területeként szabta meg, hogy vegyen részt a politikai döntéseket is befolyásoló, magas szintű korrupció leleplezésében, beleértve ebbe azt, hogy akadályozza meg korrumpált személyek funkcióba kerülését.

Az igazi baj talán az, hogy hiába ez a hatalmas titkosrendőri és jogi apparátus: a jogállamiság finoman fogalmazva ingatag talajon áll Romániában. Azt is mondhatnánk, senki nem lehet biztos a dolgában, ha belekeveredik egy perbe

E megállapítások egyébként abban a levélben szerepelnek, amelyet a bírák szövetségének ismételt kérdésére még tavaly februárban Ion Oprișor, a nem-

A román bíróság mindig szabad kezet ad a lehallgatásokhoz

zetbiztonság vezetője juttatott el Dana Gîrbovanhoz, az UNJR elnökéhez. A bírák szerint ezekkel az a fő probléma, hogy az SRI ezáltal korrumpáltak minősíthetők személyeket anélkül, hogy ezt végleges bírói ítélet megállapította volna.

Tavaly februárban aztán az alkotmánybíróság úgy döntött, az alaptörvénnyel ellentétes a bü-

lva módosították a perrendtartást, de a korábban ez alapján végrehajtott lehallgatások során szerzett bizonyítékokat a már folyó perekben nem tekintik automatikusan semmisnek, minden bíróság maga dönt erről – s döntöttek így is, úgy is. Ám a nemzetbiztonságot érintő ügyekben az SRI továbbra is lehallgathat.

Az igazi baj talán az, hogy hiába ez a hatalmas titkosrendőri és jogi apparátus: a jogállamiság finoman fogalmazva ingatag talajon áll Romániában. Azt is mondhatnánk, senki nem lehet biztos a dolgában, ha belekeveredik egy perbe: akármilyen irányban dönthet a bíróság a törvényes előírásoktól és a jogi precedensektől függetlenül. Ha hozzáteszünk ehhez azt, hogy a törvénykezés is olyan változó, mint az időjárás, ember legyen a talpán, aki úgy tud élni, hogy nem sért meg egyetlen törvényt sem. Főleg, hogy egy átlagember

számára elérhetetlenek és értelmezhetetlenek maguk a törvények. De ha valamilyen csoda folytán mégis sikerülne mind tartani ezeket, rosszindulatú feljelentések vagy akár tévesen értelmezett, fordított lehallgatások alapján mégis a bűnözők sorsára juthat. Ezt hívják gyakorlatilag a jogbiztonság hiányának.

Azzal persze egyetérthetünk: a korrupció valóban nemzetbiztonsági kockázat, évtizedekre visszaveti az országot a fejlődéstől, az igazságosságtól, az állami szolgáltatások szintje ettől alacsony. Befolyásolja a polgárok gyarapodását, a fejlesztéseket, a beruházásokat, egyáltalán a közhangulatot, az élet minőségét. De hiába él jól – értsd korrupciótól mentesen – a polgár, ha nem érzi magát biztonságban, nincs bizalma a hatóságokban, a jogállamiságban. Végül soron ez is tehet annyi kárt, mint a korrupció.

Körteformák, homokozók

BAYER ZSOLT, MAGYAR IDŐK

„Megatüntetés 21-én!” „Kormánybuktató gígatüntetés Budapesten és az ország nagyvárosai-ban!” Így indultak neki a srácok. Így indulnak neki, immáron több mint egy hónapja.

Persze azt mindenki tudja, hogy muszáj így nekiindulni. Mert úgy mégse lehet, hogy „kicsike tünti lesz ugyanazokkal az arccal, már egymást is unjuk, de mit csináljunk?” – a realitásokkal meg a valósággal mégsem lehet sarkai-ból kifogatni a világot, ezek a szerencsétlenek pedig ebben a projektben utaznak, lévén az ontogenezis azon szakaszában vannak éppen, amikor ön-

magukon kívül nem hisznek el semmit.

Szóval a megagiga kormánybuktatás érdeklődés hiányában megint elmaradt.

Persze elment néhány tucat szerencsétlen Felcsútra, sétálgattak, provokáltak, megpróbálták csiholni valami balhét (a fenséges tűz csiholója nem volt velük), aztán elmentek haza, hörpintettek valamit a bulinegyedben, mert jobb híján a szűnyogsódöröknök is muszáj oroszlaná inniuk magukat, legalább egyszer egy héten, különben végképp nem lenne szabaddulás a jelentéktelenség jeges öleléséből. Aztán elérkezett a nagy nap, mármint a vasárnap, amikor megagigába tömörülve kormányt kellett volna buktatni, Budapesten s szerte a hazában.

Ahogy elnézi az ember a tüntikérről készült képeket, lassan személyes ismerősként köszönt mindenkit. Itt van mindenki, megint. Itt vannak a rossz szagú szakállal tüntikézők, a vádli nélküli rövidnácisok, az öntudatos kékharisnyák, feminkék és maszkulinkák, apuci virággye-

rekei, a sorsot fogsorukon hurcolók, a nyírott szakállú vékonykák, vegák és még vegábbak, a mariskaszívók meg a lángosképű munkásörök, a bi-, homo- és metroszexuálisok, meg azok is, akikről nagyon nehéz lenne megmondani, kicsodák-micsodák, nekem csak az a kedves lány hiányzott nagyon, aki a múltkor egy vibrátort követelt magának a maga készítette ötletes, innovatív és kreatív transzparenzen.

És a srácok szépen lassan bele is bolondultak. Lásd Vona Gabi, aki éppen most fejtette ki, hogy a néppártosodás bevált, és őt meg ezt a csudálatosan bevált politikáját 2058-ban politológusoknak fogják tanítani.

Ott volt megint az összes, mind az öt- (?), tízezer (?). S persze a vidéki kormánybuktatók is elmentek kormányt buktatni a vidéki városokban, volt, ahol 6 (hat!) fő jelent meg a megagigán.

Ezalatt Gyulán tartottak egy időközi választást, ahol a Fidesz jelöltje ellen beállt csaknem mindenki a független jelölt mögé, aztán este kinyitották az urnákat, és a Fidesz jelöltje úgy győzött, hogy kicsit többet kapott, mint 2014-ben. Elhiszem, ez valami elementárisan, rettenetesen deprimáló lehet.

Hosszú hetek óta tüntikézni, provokálni, egyre agresszívvábnak lenni, egyre vadabbnak mondani, mindebből követ-

dig ugyanazt, korrupciót, lopást üvöltözni, börtönnel, lámpavassal, elkobzással, mifénével fenyegetőzni – és semmi, de semmi haszna, semmi látható, kézzelfogható eredménye, reggeltől estig pengévé vékonyult szájjal hisztiznek, és az Úristennek se fog el a kormánypártok táborra, hát ebbe tényleg bele lehet bolondulni.

És a srácok szépen lassan bele is bolondultak. Lásd Vona Gabi, aki éppen most fejtette ki, hogy a néppártosodás bevált, és őt meg ezt a csudálatosan bevált politikáját 2058-ban politológusoknak fogják tanítani. Ja, ne hogy elfelejtsem! Természetesen 2018-ban győzelemre fogja vezetni a Jobbikot.

Ha csak úgy nem... Eszembe is jut a nagypapám, ő gyarkorta mondogatta, hogy hülyének lenni a legkönnyebb. Pedig nem is ismerte Vona Gábort meg a Jobbikot.

Na mindegy, gyerekek, majd nemsokára veszünk nektek új körteformákat, és a homokozó méretét is megnöveljük, hogy mindannyian elérjétek.